

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	4Cdo/142/2023
Identifikačné číslo spisu:	1516213399
Dátum vydania rozhodnutia:	25.06.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Mario Dubaň
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:1516213399.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ing. Maria Dubaňa a sudkyň JUDr. Aleny Svetlovskej a JUDr. Nory Halmovej v spore žalobkyne obchodnej spoločnosti RAVAK SLOVAKIA spol. s r. o., Bratislava, Einsteinova 11, IČO: 35 707 356, zastúpenej advokátskou kanceláriou MAPLE & FISH, s. r. o., Bratislava, Žižkova 22B, IČO: 36 718 432, proti žalovanému Neinvestičnému fondu Mercury, Bratislava, Zadunajská 27, IČO: 36 076 937, zastúpenému advokátsku kanceláriou SELTON legal s. r. o., Bratislava, Medená 24, IČO: 50 001 019, o zaplatenie 33 280 eur s príslušenstvom, vedenom pôvodne na Okresnom súde Bratislava V pod sp. zn. 56C/204/2016 (aktuálne na Mestskom súde Bratislava IV pod sp. zn. B5-56C/204/2016), o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. januára 2023 sp. zn. 8Co/156/2022, takto

rozhodol:

Dovolanie z a m i e t a.

Žalobkyni priznáva náhradu trov dovolacieho konania voči žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava V (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „prvoinštančný súd“) rozsudkom z 13. novembra 2019 č. k. 56C/204/2016-366 zamietol žalobu žalobkyne, ktorou sa voči žalovanému domáhala zaplatenia istiny vo výške 33 280 eur s príslušenstvom a náhrady trov konania na tom skutkovom základe, že žalobkyňa uzavrela 19. februára 2014 so žalovaným darovaciu zmluvu, predmetom ktorej bolo darovanie sumy 33 280 eur za účelom rozvoja výchovno-vzdelávacieho procesu v prospech žiaka Súkromného gymnázia Mercury (ďalej aj „SGM“) identifikovaného rodným číslom na obdobie celého štúdia do ukončenia maturitnou skúškou a certifikátom s tým, že tieto peňažné prostriedky neboli použité na tento účel; žalovanému vo vzťahu k žalobkyni priznal plnú náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na § 628 ods. 1, § 630 zákona č. 40/1964 Zb. Občiansky zákonník (ďalej len „OZ“) a konštatoval nedôvodnosť žaloby, pretože žalobkyňa v konaní neunesla dôkazné bremeno svojich tvrdení a darovacia zmluva bola platne uzavretá. Ako ďalej súd prvej inštancie uviedol, darovacou zmluvou z 01. októbra 2012 a v poradí druhou darovacou zmluvou z 19. februára 2014 mal za preukázané darovanie a použitie uvedených peňažných súm na štúdium žiačky I. J.. Ďalej mal za preukázané, že na účel darovania (školného) bola doposiaľ použitá z darovaných peňažných

prostriedkov suma 22 850 eur, pretože rodičia menovanej žiačky sa nepodieľali na úhrade školného a poplatkov spojených so štúdiom svojej dcéry majúcej za to, že ich dcéra študuje bezplatne. Súd prvej inštancie tak dospel k záveru, že žalovaný neporušil svoje povinnosti obdarovaného, dar použil na účel dohodnutý v darovacích zmluvách a pokiaľ žalobkyňa navrhla vykonávanie dôkazov smerujúcich k prípadnému preukázaniu nepoctivých obchodných praktík bývalého konateľa, odkázal ju na konania u orgánov činných v trestnom konaní a zároveň usúdil, že vykonávanie ďalšieho dokazovania navrhovaného žalobkyňou by bolo nad rámec potrebného zistenia skutkového stavu. O nároku na náhradu trov konania rozhodol v zmysle § 255 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej len „CSP“).

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne v poradí prvým rozsudkom z 20. októbra 2020 sp. zn. 8Co/21/2020 (I.) napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 388 CSP zmenil tak, že uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 33 280 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 20. septembra 2016 do zaplatenia; II. vo zvyšnej časti rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil; III. žalobkyňi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu. V odôvodnení rozhodnutia aplikoval § 628 ods. 1 OZ a na rozdiel od prvoinštančného súdu konštatoval, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, že peňažné prostriedky z daru použil na štúdium žiačky I. J.. Sumy vkladané žalovaným na účet SZŠ a SGM nekorešpondujú s výškou štipendia priznanou žiačke na štúdium na SZŠ a na SGM a ani doba realizácie vkladov časovo nenadväzuje na splatnosť štipendia za jednotlivé školské roky. Výbery z pokladne žalovaného a vklady na účet SZŠ a SGM tak nezodpovedajú školnému, ktoré malo byť za žiačku z daru hradené v zmysle listiny o priznaní štúdia. Podľa zistenia odvolacieho súdu školné na SZŠ a SGM sa platilo na účet v B. H. a ako variabilný symbol sa uvádzalo rodné číslo dieťaťa. Platby žalovaného však boli zasielané na iné účty SZŠ a SGM v B. H., navyše nebolo preukázané, že by tieto platby boli následne zúčtované na účet pre školné, a ničím nebolo podložené ani to, že by boli finančné prostriedky z daru zúčtované SZŠ a SGM v prospech štipendia danej žiačky. Dojednanie o použití daru na dohodnutý účel v darovacej zmluve bolo odvolacím súdom posúdené ako darovanie s účelovým určením, ktoré si strany v rámci zmluvnej autonómne dohodli ako vedľajšie dojednanie, ktoré však nebolo formulované ako (rozvázovacia) podmienka, ktorej splnením by darovacia zmluva zanikla, ani ako príkaz, ktorým by darca ukladal obdarovanému niečo vykonať; a napokon nešlo ani o prípad zmluvy v prospech tretej osoby. Preto odvolací súd uzavrel, že žalovaný sa ako obdarovaný na základe darovacej zmluvy zaviazal použiť darované peňažné prostriedky na rozvoj výchovno-vzdelávacieho procesu v prospech žiaka SGM identifikovaného rodným číslom. Nevyužitie daru na dohodnutý účel je porušením zmluvy zo strany žalovaného, a pokiaľ túto povinnosť nesplnil ani v dodatočnej primeranej lehote na základe výzvy žalobkyne, dostal sa do omeškania a žalobkyňa má právo od darovacej zmluvy odstúpiť v zmysle § 517 ods. 1 veta prvá OZ a vznikol jej zo zaniknutej zmluvy nárok na vrátenie daru. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

3. Na dovolanie žalovaného Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) uznesením z 28. septembra 2022 sp. zn. 4Cdo/109/2021 rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 20. októbra 2020 sp. zn. 8Co/21/2020 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. So zreteľom na priebeh a výsledky konania na súde prvej inštancie, ako i obsah odvolania žalobkyne, bolo legitímne očakávanie žalovaného, že v odvolacom konaní budú prerokovávané len otázky, ktoré viedli k nevyhoveniu žaloby súdom prvej inštancie po jeho vecnej stránke. Ani nariadenie pojednávania odvolacím súdom a zopakovanie dokazovania nezbavilo odvolací súd povinnosti oznámiť stranám iné právne posúdenie veci. Tým, že odvolací súd svoje rozhodnutie „nečakane“ založil na iných právnych záveroch než súd prvej inštancie, bolo žalovanému odňaté právo namietať správnosť (novo zaujatého) právneho názoru na inštančne vyššom súde. Odvolací súd bez doručenia výzvy stranám sporu o tom, že zistený skutkový stav mieni právne posudzovať okrem použitých právnych noriem aj použitím ustanovení § 517 ods. 1 OZ, ktoré súd prvej inštancie priamo neaplikoval, založil svoje rozhodnutie na iných, nových právnych dôvodoch než súd prvej inštancie, čím bolo žalovanému zamedzené, aby svojou procesnou aktivitou rozšíril svoju argumentáciu slúžiacu na efektívnu procesnú obranu. Týmto nesprávnym procesným postupom odvolací súd znemožnil žalovanému, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle § 420 písm. f) CSP.

4. Po vrátení veci najvyšším súdom odvolací súd (v poradí druhým) rozsudkom z 31. januára 2023 sp. zn. 8Co/156/2022 výrokom I. napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 33 280 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 20. septembra 2016 do zaplatenia; výrokom II. vo zvyšnej časti rozsudok potvrdil a rozhodol, že žalobkyňa má proti žalovanému nárok na náhradu trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania v celom rozsahu (výrok III.).

4.1. Postupom podľa § 382 CSP najskôr vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu § 517 ods. 1, ods. 2 OZ. Žalobkyňa poukázala na to, že problematika vrátenia daru v podobe vrátenia peňažných prostriedkov z dôvodu odvolania darovania, teda jednostranného právneho úkonu vykonaného žalobcom, ktorým ukončil darovaciu zmluvu pre porušenie povinnosti žalovaného, tvorí a od začiatku tvorila jadro jej argumentácie. Výzva z 25. augusta 2016 predstavovala jednostranný prejav jeho vôle ukončiť darovaciu zmluvu s výzvou na vrátenie plnenia. Zaslaním výzvy žalovanému poskytla dodatočnú primeranú lehotu na použitie daru na zmluvne dohodnutý účel a vzhľadom na to, že výzva ostala bez reakcie a k riadnemu plneniu zo strany žalovaného nedošlo, vzniklo jej právo od darovacej zmluvy odstúpiť. Okamihom doručenia odvolania darovania žalovanému darovacia zmluva zanikla a žalovaný bol povinný vrátiť všetko, čo podľa zrušenej zmluvy dostal, zároveň mu vznikol aj nárok na zaplatenie úrokov z omeškania. Žalovaný nesúhlasil s aplikáciou § 517 ods. 1, ods. 2 OZ, lebo mu právne postavenie dlžníka z darovacej zmluvy nijakým spôsobom nevyplyva a nevyplyva mu ani z § 628 OZ. Nakoľko jedinou podmienkou a záväzkom obdarovaného žalovaného je dar prijať, nemôže mať žalovaný postavenie dlžníka voči žalobkyni. Zdôraznil, že odstúpenie od darovacej zmluvy sa nenachádza v spise, ani neexistuje a žalobkyňa nikdy neprejavila vôľu smerujúcu k odstúpeniu od darovacej zmluvy, takúto vôľu nie je možné dohľadať ani v odvolaní darovania. Mal za to, že posudzovanie odvolania darovania ako odstúpenie od zmluvy nie je prípustné, kedy takýmto výkladom dochádza k odklonu od ustálenej súdnej praxe týkajúcej sa výkladu právnych úkonov. Aplikáciou ustanovenia § 517 ods. 1 OZ nedochádza k vzniku nároku na vrátenie daru v zmysle § 630 OZ. Právnym aspektom odstúpenia od zmluvy a aplikáciou ustanovenia § 517 ods. 1 OZ je vznik bezdôvodného obohatenia. Vznik nároku na vydanie bezdôvodného obohatenia je rozdielny nárok s rozdielnym právnym režimom oproti žalobkyňou uplatneným nárokom na vrátenie daru; bezdôvodné obohatenie nebolo v konaní vo veci predmetom skúmania a žalobkyňa sa ho nedomáhala. Dôvodom vrátenia daru nie je nenaplnenie účelu, na ktorý bol poskytnutý a toto podľa názoru žalovaného nie je možné obísť pripustením možnosti odstúpenia od darovacej zmluvy. Kriticky sa vyjadril na adresu odvolacieho súdu, ktorý sa od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúcej sa výkladu právnych úkonov odchyľil tým, že podstatným spôsobom a neprípustne zmenil obsah právneho úkonu a prejavenej vôle žalobkyne v odvolaní darovania z 25. augusta 2016 a interpretoval ho ako odstúpenie od darovacej zmluvy, hoci išlo o výzvu na vrátenie daru, čím postupoval v rozpore z § 35 ods. 2 OZ i judikatúry týkajúcej sa výkladu právnych úkonov.

4.2. Odvolací súd zrekapituloval, že žalobkyňa sa (ako darca) domáha vrátenia peňažného daru v sume 33 280 eur z dôvodu, že žalovaným (ako obdarovaným) nebol použitý na účel, ktorý bol dohodnutý v darovacej zmluve z 19. februára 2014. Dal za pravdu súdu prvej inštancie, ktorý správne skutkovo ustálil, že peňažné prostriedky boli žalobkyňou darované na štúdium žiačky I. J. identifikovanej v darovacej zmluve interným kódom školy. Tento záver preukazujú darovacie zmluvy z 01. októbra 2012 a z 19. februára 2014 v spojení s listinou o priznaní štipendia a rozpisom žiakov 4. ročníka SZŠ pre rok 2014, v ktorých bola žiačka identifikovaná interným kódom školy zhodne ako v darovacích zmluvách. Súd prvej inštancie náležite poukázal i na výpoveď svedka S. H., ktorou bola preukázaná existencia interných kódov vytvorených za účelom inej identifikácie žiakov ako na základe ich rodných čísel. Nešlo tak o fiktívne číselné údaje, ktoré žalovaný účelovo dodatočne vytvoril.

4.3. Odvolací súd za otázku zásadného významu považoval, či boli darované peňažné prostriedky skutočne použité na úhradu štúdia žiačky I. J.. Uviedol, že žalobkyňa nemôže preukazovať neexistenciu právnej skutočnosti, t. j. jej tvrdenia, že darované peňažné prostriedky neboli použité na financovanie štúdia tejto žiačky, preto spočívalo na žalovanom dôkazné bremeno preukázať, že dar bol použitý v prospech žiačky I. J.. Po zopakovaní dokazovania odvolací súd zistil, že z darovacej zmluvy z 01.

októbra 2012 použitie daru na štúdium žiačky nijako nevyplyva a z darovacej zmluvy z 19. februára 2014 možno usudzovať len na to, že dar mal byť použitý na štúdium žiačky I. J.. V konaní mal za nesporné, že táto žiačka mala pridelené štipendium na dobu celého štúdia na SZŠ a SGM, že jej rodičia za školu nič neplatili a uhrádzali len jej stravovanie. To však odvolací súd nepovažoval za postačujúce pre záver, že na úhradu jej štúdia bol použitý dar žalobkyne. Podľa zmluvy o štúdiu z 21. februára 2014 bol žalovaný povinný viesť účtovnú evidenciu a poskytnúť zákonným zástupcom informácie o vynakladaní školného. Bolo preto možné od žalovaného požadovať, aby na preukázanie použitia daru na dohodnutý účel predložil účtovné doklady o vynakladaní daru na školné žiačky I. J.. Odvolací súd poukázal na nepochybné zistenia, že žalovaný zo svojej pokladne vybral peňažnú hotovosť (ako odvod hotovosti) v celkovej sume 22 850 eur a vložil ju na účet SZŠ a SGM. Skonštatoval, že na účet SZŠ žalovaný doposiaľ vložil 3 850 eur, hoci podľa listiny o priznaní štipendia mala byť SZŠ doposiaľ uhradená na školné žiačky suma 10 800 eur. Z uvedeného mal zrejmé, že na štúdium žiačky na SZŠ nebola uhradená suma 6 950 eur, hoci už mala byť z daru vyčerpaná a vec posúdil tak, že vklad žalovaného v prospech SZŠ nezodpovedá štipendiu žiačky, ktoré malo byť podľa listiny o priznaní štipendia doposiaľ uhradené. Odvolací súd ďalej vychádzal z toho, že na účet SGM žalovaný doposiaľ zaslal sumu 19 000 eur, avšak štipendium, ktoré malo byť pre žiačku na štúdium na SGM doposiaľ (t. j. v školskom roku 2017/2018) vyčerpané, bolo podľa listiny o jeho priznaní vo výške 3 480 eur (2 650 eur + zápisné 830 eur). V nadväznosti na uvedené poznamenal, že ani v tomto prípade vklad žalovaného v prospech SGM nezodpovedá štipendiu žiačky, ktoré malo byť podľa listiny o priznaní štipendia doposiaľ uhradené. Z vykonaného dokazovania tak odvolací súd vyvodil, že hoci na štúdium mala byť z daru použitá suma 22 850 eur, doposiaľ však mohla byť reálne použitá len čiastka 14 280 eur (10 800 + 3 480) zodpovedajúca doterajšiemu štúdiu žiačky. V konaní ďalej vyšlo najavo, že od školského roku 2018/2019 žiačka už nenavštevuje SGM, z čoho rezultoval zostatok (rezerva) 10 430 eur (33 280 - 22 850). Odvolací súd prisvedčil žalobkyni, že z účtovnej závierky žalovaného za rok 2017 nevyplyva, že disponuje rezervou na úhradu ďalšieho školného pre žiačku I. J. a stotožnil sa aj s odvolacou námietkou, že pokiaľ žiačka prestala v školskom roku 2018/2019 na SGM študovať, splnenie záväzku žalovaným použiť dar na štipendium pre žiačku na ďalšie obdobie v sume 19 000 eur sa stalo nemožným; argumentáciu žalovaného, že zo strany žiačky, ani jej rodičov nedošlo ku vzdaniu sa práva na poskytnutie štipendia, posúdil ako nedôvodnú.

4.4. Odvolací súd v nadväznosti na predchádzajúce skutkové zistenia dospel k záveru, že sumy vkladané žalovaným na účet SZŠ a SGM nekorešponujú s výškou štipendia priznanou žiačke na štúdium na SZŠ a na SGM, a ani doba realizácie vkladov časovo nenadväzuje na splatnosť štipendia za jednotlivé školské roky. Výbery z pokladne žalovaného a vklady na účet SZŠ a SGM nezodpovedajú školnému, ktoré malo byť za žiačku z daru hradené v zmysle listiny o priznaní štipendia. Tiež akcentoval, že z označenia platieb na výdavkových pokladničných dokladoch žalovaného, a ani z označenia platieb na účte SZŠ a SGM nevyplyva, že by išlo o platby žalovaného na štipendium pre žiačku I. J.; napr. na výpise č. 32 sa uvádza ako VS - vklad zriaďovateľa; zložiteľ: R. H.. Prítom vykonaným dokazovaním mal za preukázané, že školné na SZŠ a SGM sa platilo na účet v B. H.: XXXXXXXX a ako variabilný symbol sa uvádzalo rodné číslo dieťaťa. Oproti tomu, vyššie uvedené platby žalovaného boli zasielané na iné účty SZŠ a SGM v B. H., skonštatoval odvolací súd. Navyše sa nepreukázalo, že by tieto platby boli následne zúčtované na účet pre školné a nebolo podložené ani to, že by boli finančné prostriedky z daru zúčtované SZŠ a SGM v prospech štipendia žiačky I. J..

4.5. Pochybnosti o použití darovaných peňažných prostriedkov na štipendium žiačky podľa odvolacieho súdu vyvolali aj ďalšie skutočnosti, ktoré v konaní vyšli najavo; účtovná závierka žalovaného za rok 2014, v rámci ktorej bola po oprave suma 29 600 eur, ktorú vložil žalovaný z účtu do svojej pokladne, zaúčtovaná ako výdavok na Služby, a nie do položky Dary. Navyše žalovaný ničím nevysvetlil prevod darovaných finančných prostriedkov zo svojho bankového účtu do pokladne ako dotáciu. Pokiaľ žalovaný tvrdil, že preukázal, že k 15. novembru 2018, použil z daru časť 22 850 eur na účel uvedený v darovacej zmluve, kedy táto časť aktuálne pokrýva spotrebované školné a poplatky, tak uvedené nekorešponduje s listinou o priznaní štipendia, z ktorej vyplýva, že k 15. novembru 2018 malo byť uhradené štipendium vo výške 16 880 eur. Žalovaný presvedčivo nevysvetlil ani duplicitné uzavretie zmluvy o štúdiu z 21. februára 2014 aj na štúdium na SZŠ, na ktoré bola už skôr uzatvorená zmluva o

štúdiu z 01. októbra 2012 na dobu trvania štúdia 5 rokov, t. j. do októbra 2017, počas ktorého bolo žiačke priznané štipendium. So zreteľom na výsledky vykonaného dokazovania tak odvolací súd dospel k záveru, že žalovaný neunesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal, že peňažné prostriedky z daru použil na dohodnutý účel, na štúdium žiačky I. J..

4.6. K samotnej právnej kvalifikácii veci odvolací súd rozviedol úvahu, že dojednanie o použití daru na dohodnutý účel v darovacej zmluve možno posúdiť ako darovanie s účelovým určením, ktoré si strany v rámci zmluvnej autonómie dohodli ako vedľajšie dojednanie. Uvedené dojednanie nebolo formulované ako (rozvázovacia) podmienka, ktorej splnením by darovacia zmluva zanikla, ani ako príkaz, ktorým by darca ukladal obdarovanému niečo vykonať; a napokon nešlo ani o prípad zmluvy v prospech tretej osoby. Výslovil záver, že sa jedná o darovanie s účelovým určením s tým, že dohodou o účelovom určení je dojednanie strán darovacej zmluvy o tom, že obdarovaný použije dar na vymedzené účely (napr. peniaze na študijný pobyt, stavbu pamätníka a pod.). Ďalej objasnil, že podľa J. (zrejme ide o citáciu z Eliáš, K. a kol. Občiansky zákonník. Veľký akademický komentár. 2. svazek. Praha: Linde, 2008, s. 1882, pozn. dovolacieho súdu) vylúčenie daru na určitý účel v snahe využiť ho inak alebo iné prípady právne relevantného omylu, zakladajú relatívnu neplatnosť darovacej zmluvy podľa § 49a OZ. Tento autor zastáva názor, že "ak je účel použitia daru právnym dôvodom darovania, zakladá jeho odpadnutie bezdôvodné obohatenie obdarovaného (§ 451 ods. 2)." S týmto názorom odvolací súd nesúhlasil, pretože účel darovania môže byť dôvodom (kauzou) podľa § 495 OZ, za právny dôvod sa však považuje darovacia zmluva. Ďalej citoval z odbornej komentárovej spisby, podľa ktorej „Nevyužitie daru na stanovený účel je podstatným porušením povinnosti obdarovaného ako dlžníka, a ak obdarovaný ako dlžník nesplní túto povinnosť ani v dodatočnej primeranej lehote, darca má právo odstúpiť (§ 517 ods. 1 OZ) od darovacej zmluvy. Samozrejme, aj tento výklad je problematický, ak si položíme otázku, či aj nesplnenie povinnosti vyplývajúcej z vedľajšieho dojednania zakladá právo odstúpiť od zmluvy. Domnievame sa, že áno, pretože v konečnom dôsledku vôľa strán určuje, čo je podstatné pre obsah ich zmluvného záväzku a teoretické označenie dohody o účelovom určení daru ako vedľajšej na tom nič nemení. Konkrétne odpovede na darovanie s účelovým určením dáva právna úprava Zákona o nadáciách (§ 32, 33). Ak darca poskytol nadácii dar na konkrétny verejnoprospešný účel, nadácia je oprávnená použiť ho na iný účel len s výslovným súhlasom darcu. A naopak, ak nadácia ako darca poskytla inému účelovo viazané prostriedky, obdarovaný, ktorý takto prostriedky nevyužije, resp. ich riadne využitie stanoveným spôsobom nepreukáže, je povinný dar vrátiť.“ (Števček, M. Dulak, A., Bajanková, J., Fečík M., Sedlačko, F., Tomašovič, M. a kol. Občiansky zákonník II. Komentár. Praha, C.H.Beck, 2015, s. 2204).

4.7. Sumarizujúc uvedené odvolací súd po konštatovaní, že žalovaný sa ako obdarovaný na základe darovacej zmluvy zaviazal použiť darované peňažné prostriedky na rozvoj výchovno-vzdelávacieho procesu v prospech žiaka Súkromného gymnázia Mercury rod. č. XXXXXX/XXXX, následne uzavrel, že nevyužitie daru žalovaným na dohodnutý účel je porušením zmluvy zo strany žalovaného, a pokiaľ túto povinnosť žalovaný nesplnil ani v dodatočnej primeranej lehote na základe výzvy žalobkyne z 23. júna 2015 - zdokladovať použitie daru na dohodnutý účel, dostal sa do omeškania. Z týchto dôvodov mala žalobkyňa právo od darovacej zmluvy odstúpiť listom z 25. augusta 2016 označeným ako "Odvolanie darovania a výzva na vrátenie daru", ako jej toto právo vyplývalo z ustanovenia § 517 ods. 1 veta prvá OZ a žalobkyni vznikol zo zaniknutej zmluvy nárok na vrátenie daru. Argumentáciu o nároku žalobkyne na zaplatenie úrokov z omeškania založil na tom, že žalovaný nesplnil svoj záväzok ani na výzvu z 25. augusta 2016, doručení 12. septembra 2016, preto márnym uplynutím stanovenej lehoty 7 dní sa dostal do omeškania; žalobkyni tak vznikol aj nárok na zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5% ročne od 20. septembra 2016. Zhrnúc všetko uvedené odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil podľa § 388 CSP tak, že žalovanému uložil povinnosť zaplatiť žalobkyni 33 280 eur spolu s úrokom z omeškania z priznanej istiny vo výške 5 % ročne od 20. septembra 2016 do zaplatenia a vo zvyšnej časti týkajúcej sa nároku na zaplatenie úroku z omeškania, na ktorý žalobkyni nárok nevznikol, rozsudok potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP. O náhrade trov prvoinštančného, odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol podľa § 396 ods. 2 v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu (v rozsahu zmeňujúceho výroku - § 124 ods. 1 CSP) podal

žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP (rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená).

5.1. Dovolací dôvod uplatnený k § 421 ods. 1 písm. a) CSP žalovaný nastolil k vyriešeniu právnej otázky, či odvolací súd podstatným spôsobom a neprípustne zmenil obsah právneho úkonu a prejavenej vôle žalobkyne vo výzve z 25. augusta 2016 a interpretoval ho ako odstúpenie od darovacej zmluvy, hoci išlo o výzvu na vrátenie daru, čím postupoval v rozpore s § 35 ods. 2 OZ. Odvolací súd neprípustne „vytvoril“ odstúpenie od zmluvy zo strany žalobkyne ako i dôvod tohto odstúpenia podľa § 517 ods. 1 OZ výkladom, ktorým sa odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu týkajúcej sa výkladu právnych úkonov (rozsudok najvyššieho súdu z 31. júla 2012 sp. zn. 3Cdo/81/2011), ako aj od rozhodnutia Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/957/2001. Ťažisko dovolacej argumentácie spočíva v tvrdení, že žalobkyňa nikdy od darovacej zmluvy neodstúpila (§ 517 ods. 1 veta prvá OZ), t. j. nikdy nebol prejavenej úkon odstúpenia od zmluvy a odstúpenie od zmluvy nebolo medzi stranami v predmetnej darovacej zmluve ani dohodnuté. Odvolaciemu súdu dovolateľ vyčítal, že uskutočnil výklad právneho úkonu v tom, čo nebolo nikdy prejavenej. Vychádzajúc z podstaty sporu i nároku mal za to, že predmetom konania malo byť výlučne posúdenie a zhodnotenie, či nastali dôvody vrátenia daru (§ 630 OZ). Ak mal odvolací súd pochybnosti o zaúčtovaní daru zo strany žalovaného alebo zaúčtovaní štipendia alebo školného zo strany škôl, mohlo ísť hypoteticky nanajvýš o porušenie účtovných predpisov alebo pravidiel súvzťažnosti účtovných dokumentov - avšak ani pochybnosti odvolacieho súdu o tomto zaúčtovaní alebo porušenie účtovných predpisov nič nemenia na fakte bezplatného štúdia žiačky I. J. a hlavne nezakladajú hrubé porušenie dobrých mravov žalovaného proti žalobkyni, ktoré jediné zakladá nárok darcu na vrátenie daru.

5.2. Dovolací dôvod uplatnený podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP žalovaný nastolil k vyriešeniu štyroch právnych otázok:

(1) Ak odvolací súd posúdil a právne kvalifikoval zmluvu podpísanú medzi žalobkyňou a žalovanou ako darovaciu zmluvu a úkon žalobkyne (označený ako Odvolanie darovania a výzva na vrátenie daru) ako odstúpenie od darovacej zmluvy, hoci možnosť odstúpenia od darovacej zmluvy nebola medzi stranami dohodnutá, či je možné od takejto zmluvy odstúpiť podľa § 517 ods. 1 prvá veta OZ, alebo sa možno domáhať len vrátenia daru podľa § 630 OZ. Dovolateľ mal za to, že aplikácia § 517 ods. 1 prvej vety OZ nie je na prípad darovacej zmluvy použiteľná. Je to z dôvodu, že toto ustanovenie predpokladá „dlh“ a omeškanie s ním, ktorý ale v prípade vrátenia daru nenastáva. Argumentoval tým, že ak žalovanému nevznikol uzavretím darovacej zmluvy z 19. februára 2014 záväzok voči žalobkyni, výzva žalobkyne z 23. júna 2015 nemohla naplniť dikciu ustanovenia § 517 ods. 1 druhá veta OZ, t. j. poskytnutie dodatočnej lehoty na plnenie. Zákonodarca nepozná spôsob zrušenia darovacej zmluvy odstúpením od nej, pozná iba možnosť vrátenia daru, čím ide o špecifický spôsob vysporiadania darovacej zmluvy na rozdiel od iných typov zmlúv.

(2) Či je možné darovaciu zmluvu viazať na splnenie účelu a nesplnenie tohto účelu považovať za porušenie zmluvy s možnosťou odstúpenia od nej. Dovolateľ vyslovil presvedčenie, že dôvodom vrátenia daru nie je naplnenie alebo nenaplnenie účelu, na ktorý bol poskytnutý. Uvedené mal zo zákonnej definície darovacej zmluvy podľa § 628 ods. 1 OZ, podľa ktorej „darca niečo bezodplatne prenecháva alebo sľubuje obdarovanému“, t. j. darca nemôže vyžadovať alebo očakávať nejaké plnenie, protislužbu alebo iné konanie ako „odplatu“ (napr. smerujúce aj k naplneniu nejakého účelu daru), pretože sa tým stratí charakter bezodplatnosti tejto zmluvy a zmluva sa tým stáva podmienenou, čo v prípade darovania nie je možné. V tomto smere poukázal na potrebu rozlíšenia darovania od tzv. sponzorstva, a teda zmluvy uzavretej podľa § 51 OZ ako tzv. nepomenovanej zmluvy. Účel daru uvedený v tejto zmluve mal podľa názoru dovolateľa výlučne informatívny charakter a jeho porušenie pri inak nezmenenom vzťahu žalobkyne a žalovaného nemohlo vyvolať žiadne následky.

(3) Či môže darca odstúpiť od darovacej zmluvy, ktorá bola čo i len z časti zo strany obdarovaného

naplnená (ak naviac možnosť odstúpenia nebola medzi stranami v tejto zmluve dohodnutá). Dovolateľ zastával názor, že osoba I. J. (ohľadom ktorej bola predmetná darovacia zmluva uzavretá) bola žiačkou SZŠ ako aj SGM a bolo jej týmito inštitúciami poskytnuté štipendium (t. j. neplatila školné), a teda v jej prospech bolo skutkovo spotrebované školné ako aj poplatky alebo výdavky spojené s jej štúdiom na týchto inštitúciách z prostriedkov, ktoré poskytla žalobkyňa darovacou zmluvou. Z uvedeného je potom zrejmé a nesporné, že žalovaný účel darovacej zmluvy plnil (hoci ide len o čiastočné plnenie pripísateľné v prospech žalobkyne), čím žalobkyni nemohol vzniknúť nárok na odstúpenie od zmluvy ani z tohto dôvodu.

(4) Ak odvolací súd dospel k záveru, že darca mal právo od darovacej zmluvy odstúpiť v zmysle § 517 ods. 1 prvá veta OZ, ktorým sa darovacia zmluva zrušila od počiatku, či je možné obdarovaného zaviazat' na vrátenie daru, keď v takomto prípade si boli strany povinné vrátiť všetko, čo podľa nej dostali podľa § 457 OZ týkajúceho sa bezdôvodného obohatenia, podľa ktorého ustanovenia ale odvolací súd nerozhodol ani ho v rozsudku neuviedol. Dovolateľ v súvislosti s touto právnou otázkou podrobil kritike odvolací súd v tom, že nárok žalobkyne na vrátenie daru odvodil zo zaniknutej zmluvy, ale ak by sa mala darovacia zmluva v dôsledku prípustného odstúpenia od nej zrušiť od začiatku, nemohol by z nej vzniknúť nárok na vrátenie daru podľa § 630 OZ, ale nanajvýš na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 457 OZ. Odvolací súd však vec neposúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ (toto nespomenul ani v písomnom vyhotovení rozsudku). Odvolaciemu súdu oponoval v tom, že pri odstúpení od zmluvy aplikáciou ustanovenia § 517 ods. 1 OZ, by v zmysle § 48 ods. 2 OZ došlo k zrušeniu darovacej zmluvy od počiatku. Uvedenému však nezodpovedá kombinácia odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, kedy odvolací súd na jednej strane posudzoval úkon ako odstúpenie od zmluvy, čím sa právny úkon ruší od počiatku a zároveň priznáva právo na vrátenie postupom podľa pravidiel na vrátenie daru, kedy sa právny úkon neruší od počiatku. Zo všetkých týchto dôvodov žalovaný žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušiť a vec v rozsahu zrušenia vrátiť na ďalšie konanie; zároveň žiadal o odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia (§ 444 ods. 1 CSP) .

6. Žalobkyňa vo vyjadrení k dovolaniu žiadala dovolanie žalovaného odmietnuť z dôvodu nesplnenia procesných podmienok prípustnosti dovolania (§ 447 písm. f) CSP). Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP je neprípustné, nakoľko v ňom absentuje zdôvodnenie, v čom nerešpektoval odvolací súd ustálenú judikatúru a ktorý právny záver odvolacieho súdu je iný, než v konkrétnej právnej otázke zaujal dovolací súd; dovolanie je aj nedôvodné, pretože žalobkyňa v žalobe vyslovene žiadala o vydanie platobného rozkazu na zaplatenie sumy daru s príslušenstvom z dôvodu odvolania darovania pre nevyužitie daru na stanovený účel, ktoré označila ako podstatné porušenie povinnosti žalovaného. Argumentáciu v žalobe oprela aj o odbornú literatúru o účelovom darovaní, v ktorej poukázala na možnosť odstúpenia od zmluvy v prípade nesplnenia povinnosti ani v dodatočnej primeranej lehote. Nemala pochybnosti o tom, že Odvolanie darovania a požadovanie vrátenia celého plnenia znamená to isté ako odstúpenie od darovacej zmluvy a požadovanie vrátenia plnenia, t. j. bezdôvodného obohatenia; rozdiel je len v slovíčku odvolanie a odstúpenie, ktoré sú v danom kontexte zrejmé synonymá. K prípustnosti a dôvodnosti dovolania žalovaného podľa § 421 písm. b) CSP uviedla, že predstavuje iba jeho ničím nepodloženú polemiku nad výkladom a aplikáciou právnych predpisov, zatiaľ čo žalobkyňa svoje závery podporuje judikatúrou a odbornou literatúrou, ktorú žalovaný odmieta akceptovať. Poukázala aj na ustanovenie § 23 ods. 2 zákona č. 147/1997 Z. z. o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z., podľa ktorého: „Ak fyzická osoba alebo právnická osoba poskytla fondu dar alebo príspevok na konkrétny účel, fond je oprávnený použiť ho na iný účel len s predchádzajúcim písomným súhlasom tej osoby, ktorá dar alebo príspevok poskytla.“ Právna úprava výslovne upravuje možnosť poskytnúť dar na konkrétny účel a v plnom rozsahu sa vzťahuje na žalovaného, ktorý má právnu formu neinvestičného fondu.

7. Podľa § 444 ods. 1 CSP dovolací súd môže na návrh odložiť vykonateľnosť napadnutého rozhodnutia, ak sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa. Dovolací súd nezistil splnenie podmienok pre odklad vykonateľnosti dovolaním napadnutého rozhodnutia podľa cit. ustanovenia a v súlade s ustálenou praxou o tom nevydal samostatné rozhodnutie. Uvedený procesný postup z ústavnoprávneho hľadiska považuje za udržateľný aj Ústavný súd Slovenskej republiky (m. m. IV. ÚS 158/2022, IV. ÚS

8. Najvyšší súd Slovenskej republiky príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) skúmal, či sú dané procesné predpoklady pre uskutočnenie meritórneho dovolacieho prieskumu napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že dovolanie žalovaného je síce procesne prípustné, ale nie je dôvodné a preto ho zamietol (§ 448 CSP).

9. Podľa § 421 ods. 1 CSP je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

10. Dovolanie prípustné podľa § 421 CSP možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

11. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f) CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní zákonu zodpovedajúcim spôsobom, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a v dovolaní náležite vymedziť dovolací dôvod (§ 421 CSP v spojení s § 432 ods. 2 CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

12. Žalovaný vyvodzoval prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a) CSP (odvolací súd sa svojím rozhodnutím odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu) a z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP (právna otázka nebola v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte vyriešená).

13. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli § 421 ods. 1 písm. a) CSP je charakteristický „odklon“ jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu. Ide tu teda o situáciu, v ktorej sa už rozhodovanie senátov odvolacieho súdu ustálilo na určitom riešení právnej otázky, odvolací súd sa však svojím rozhodnutím odklonil od „ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu“. V zmysle záverov najvyššieho súdu vyjadrených v rozhodnutí publikovanom ako judikát R 71/2018 patria do pojmu „ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu“ predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia najvyššieho súdu, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky. Súčasťou ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu je tiež prax vyjadrená opakovaně vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach najvyššieho súdu, alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia najvyššieho súdu názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali. Do ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu treba zahrnúť aj naďalej použiteľné, legislatívnymi zmenami a neskoršou judikatúrou neprekonané civilné rozhodnutia a stanoviská publikované v Zbierkach súdnych rozhodnutí a stanovísk vydávaných Najvyššími súdmi ČSSR a ČSFR, ďalej v Bulletine Najvyššieho súdu ČSR a vo Výbere rozhodnutí a stanovísk Najvyššieho súdu SSR a napokon aj rozhodnutia, stanoviská a správy o rozhodovaní súdov, ktoré boli uverejnené v Zborníkoch najvyšších súdov č. I., II. a IV. vydaných SEVT Praha v rokoch 1974, 1980 a 1986.

14. S prihliadnutím na čl. 3 základných princípov CSP do pojmu ustálená rozhodovacia prax odvolacieho súdu treba zahrnúť aj rozhodnutia Ústavného súdu Slovenskej republiky [(ďalej len „ústavný súd“), (napr. uznesenie sp. zn. 6Cdo/129/2017 z 31. októbra 2017, uznesenie sp. zn. 7Cdo/272/2021 z

31. októbra 2023)]. Aj podľa rozhodovacej praxe ústavného súdu (I. ÚS 454/2024, I. ÚS 196/2020, I. ÚS 515/2020) do pojmu ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu s prihliadnutím na čl. 3 základných princípov CSP možno zahrnúť rozhodnutia ústavného súdu. Pod pojem ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu teda patrí aj judikatúra ústavného súdu, v rámci ktorej ústavný súd meritórny spôsobom posudzoval otázky ústavnoprávneho významu.

15. Ak dovolateľ odôvodnil prípustnosť dovolania odklonom od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP, potom je povinný v dovolaní výslovne uviesť právne posúdenie odvolacieho súdu, ktoré považuje za nesprávne, konkretizovať, ako mal odvolací súd právnu otázku správne vyriešiť a zároveň musí špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu, od ktorej sa mal podľa jeho názoru odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/42/2018 z 21. augusta 2018, R 83/2018).

16. Žalovaný namietal odklon odvolacieho súdu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu v otázke výkladu právneho úkonu žalobkyne; v okolnostiach konkrétnej veci mal za to, že odvolací súd podstatným spôsobom a neprípustne zmenil obsah právneho úkonu a prejavenej vôle žalobkyne v písomnosti označenej „Odvolanie darovania a výzva na vrátenie daru poskytnutého spoločnosťou RAVAK SLOVAKIA spol. s r. o.“ z 25. augusta 2016 (ďalej len „Odvolanie darovania“) a interpretoval ho ako odstúpenie od darovacej zmluvy, hoci podľa žalovaného išlo o výzvu na vrátenie daru, čím odvolací súd postupoval v rozpore s § 35 ods. 2 OZ; vychádzajúc z podstaty sporu i nároku malo správne posúdenie veci odvolacím súdom spočívať vo výlučnom zhodnotení toho, či nastali dôvody vrátenia daru (§ 630 OZ), pretože nikdy nebol prejavovaný úkon odstúpenia od zmluvy (§ 517 ods. 1 veta prvá OZ).

17. Dovolateľ na doloženie odklonu odvolacieho súdu v zmysle § 421 ods. 1 písm. a) CSP poukázal na rozsudok dovolacieho súdu z 31. júla 2012 sp. zn. 3Cdo/81/2011, ktorého analytická právna veta znie: „Ustanovenie § 35 ods. 2 OZ predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môže vzniknúť pochybnosť z hľadiska jeho určitosti alebo zrozumiteľnosti a pre taký prípad formuluje výkladové pravidlá, ktoré ukladajú súdu, aby tieto pochybnosti odstránil výkladom založeným na tom, že okrem jazykového vyjadrenia právneho úkonu vyjadreného slovne (nie teda konkludentne podľa § 35 ods. 3 OZ), podrobí skúmaniu i vôľu (úmysel) konajúcich osôb. Jazykové vyjadrenie právneho úkonu zachytené v zmluve musí byť preto najprv vykladané prostriedkami gramatickými (z hľadiska možného významu jednotlivých použitých pojmov), logickými (z hľadiska nadväznosti použitých pojmov), či systematickými (z hľadiska zaradenia pojmov v štruktúre celého právneho úkonu). Okrem toho súd na základe vykonaného dokazovania posúdi, aká bola skutočná vôľa strán v čase uzatvárania zmluvy. Podmienkou pre to, aby mohol prihliadnuť k vôli účastníkov je, aby nebola v rozpore s tým, čo vyplýva z jazykového vyjadrenia úkonu. Výkladom tak možno zisťovať iba obsah právneho úkonu, nemožno ním prejav vôle dopĺňovať. Takto musí súd postupovať súd aj v prípadoch, ak interpretujú účastníci vo svojich prednesoch alebo výpovediach v priebehu konania zmluvné dojednanie odlišným spôsobom. Takáto situácia neznamena, že právny úkon vyložiť nemožno, lebo záujmy a postoje účastníkov priebehu súdneho konania už nemusia zodpovedať ich pôvodnej vôli, ktorú prejavili pri právnom úkone. Interpretácia obsahu právneho úkonu súdom podľa § 35 ods. 2 OZ nemôže byť považovaná za nahradenie, prípadne zmenu už urobených prejavov vôle, keďže použitie zákonných výkladových pravidiel smeruje iba k tomu, aby obsah právneho úkonu vyjadreného slovami, ktorý urobili účastníci o vzájomnej dohode, bol vyložený v súlade so stavom, ktorý existoval v čase ich zmluvného dojednania.“ V prípade rozsudku dovolacieho súdu (sp. zn. 3Cdo/81/2011) ide o nepublikované rozhodnutie, ale v ňom vyslovený názor sa opakovane objavuje v ďalších nepublikovaných rozhodnutiach dovolacieho súdu (napr. sp. zn. 4Cdo/179/2022, sp. zn. 5Cdo/150/2023, sp. zn. 9Cdo/47/2022, sp. zn. 5Cdo/202/2021), ktoré naň neskôr nadviazali.

18. Analogicky (a zrejme podporne) na preukázanie odklonu dovolateľ označil aj rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky zo 04. apríla 2002 sp. zn. 21Cdo/957/2001: „Ak vznikne pochybnosť o obsahu právneho úkonu, treba pomocou výkladu právneho úkonu objasniť skutočný zámer účastníkov týmto spôsobom vyjadrený. Výklad právneho úkonu môže smerovať len k objasneniu toho, čo bolo

prejavené. Pomocou výkladu právneho úkonu nie je dovolené meniť zmysel a obsah inak jasného právneho úkonu.“

19. Ústavný súd v náleze z 28. novembra 2023 sp. zn. II. ÚS 331/2023 riešil polemiku právnej versus skutkovej otázky v kontexte zisťovania obsahu právneho úkonu. Osvojil si tézu, že (parafráz.): Zistenie, či z určitého správania účastníkov vyplýva nepochybne vôľa určitého obsahu, je zistením skutkovým; posúdenie právnych dôsledkov tejto vôle je posúdením právnym. Preto prijatie záveru všeobecného súdu o obsahu právneho úkonu (zmluvy) je posúdením právnym, predstavuje autoritatívnu interpretáciu právne relevantného prejavu súkromnej vôle, nie je teda zistením skutkovým, ale robením právnych poznatkov. Súd pri tejto činnosti rieši právne otázky (questio iuris). Možno tak uzavrieť, že námietka nesprávnej interpretácie zmluvy je právnou námietkou a súd pri výklade prejavu vôle zmluvnej strany rieši právne otázky.

20. Vzhľadom na skutočnosť, že dovolateľom uplatnený dovolací dôvod bol vymedzený v zákonných mantineloch § 432 ods. 2 CSP, dovolací súd podrobil rozsudok odvolacieho súdu meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska uplatneného dovolacieho dôvodu, t. j. či odvolací súd v rozpore s § 35 ods. 2 OZ neprípustne zmenil obsah právneho úkonu a prejavenej vôle žalobkyne v Odvolaní darovania, keď ho interpretoval ako odstúpenie od darovacej zmluvy (§ 517 ods. 1 veta prvá OZ), hoci podľa správnosti sa jednalo o výzvu na vrátenie daru (§ 630 OZ).

21. Podľa § 630 OZ darca sa môže domáhať vrátenia daru, ak sa obdarovaný správa k nemu alebo členom jeho rodiny tak, že tým hrubo porušuje dobré mravy.

22. Podľa § 517 ods. 1 OZ dlžník, ktorý svoj dlh riadne a včas nesplní, je v omeškaní. Ak ho nesplní ani v dodatočnej primeranej lehote poskytnutej mu veriteľom, má veriteľ právo od zmluvy odstúpiť; ak ide o deliteľné plnenie, môže sa odstúpenie veriteľa za týchto podmienok týkať aj len jednotlivých plnení.

23. Odvolací súd vychádzal z toho, že keďže žalovaný neunesol dôkazné bremeno, že peňažné prostriedky z daru použil na dohodnutý účel (na štúdium žiačky I. J.), nevyužitie daru žalovaným na dohodnutý účel považoval za porušenie zmluvy zo strany žalovaného. A pokiaľ túto povinnosť žalovaný nesplnil ani v dodatočnej primeranej lehote, žalobkyňa odstúpila od darovacej zmluvy listom z 25. augusta 2016 označeným ako "Odvolanie darovania a výzva na vrátenie daru", lebo jej toto právo vyplývalo z ustanovenia § 517 ods. 1 veta prvá OZ.

24. Podľa § 35 ods. 2 OZ právne úkony vyjadrené slovami treba vykladať nielen podľa ich jazykového vyjadrenia, ale najmä tiež podľa vôle toho, kto právny úkon urobil, ak táto vôľa nie je v rozpore s jazykovým prejavom.

25. Toto ustanovenie predpokladá, že o obsahu právneho úkonu môžu vzniknúť pochybnosti, pre tento prípad formuluje výkladové pravidlá, ktoré súdu ukladajú, aby tieto pochybnosti odstránil výkladom, a to najmä gramatickým, logickým a systematickým. Mimo toho súd posúdi na základe vykonaného dokazovania, aká bola skutočná vôľa účastníkov v čase uzavretia právneho úkonu. Interpretácia obsahu právneho úkonu podľa § 35 ods. 2 OZ nemôže nahradzovať alebo meniť uskutočnené prejavy vôle. Použitie zákonných výkladových pravidiel a zisťovanie skutočnej vôle účastníkov smeruje iba k tomu, aby obsah právneho úkonu vyjadreného slovami bol zistený v súlade so stavom, ktorý existoval v čase vzniku právneho úkonu. Súd pri úsudku o skutočnej vôli účastníkov prihliadne najmä na účel tohto úkonu, okolnosti, za ktorých k úkonu došlo a tiež na následné chovanie účastníkov. Podľa názoru dovolacieho súdu v posudzovanom prípade odvolací súd postupoval v súlade s uvedenou metodikou výkladu právneho úkonu vyjadreného slovami.

26. Súd musí najskôr zistiť skutkový stav, čo v konkrétnom spore znamená zistiť, za akých podmienok a z akého dôvodu žalobkyňa pristúpila, ako tvrdí, k odstúpeniu od darovacej zmluvy v písomnosti označenej „Odvolanie darovania a výzva na vrátenie daru“. Z obsahu zaznamenaného prejavu vôle žalobkyne vyjadreného slovami, to bolo „... s ohľadom na vážne pochybnosti o použití darovaných

finančných prostriedkov a v neposlednom rade tiež s ohľadom na okolnosti uzatvorenia darovacej zmluvy“. Skutkový stav je výsledkom dokazovania a výsledkom hodnotenia dôkazov. Pri hodnotení dôkazov platí zásada voľného hodnotenia dôkazov, súd je však zároveň viazaný pravidlami formálnej logiky, a teda z dôkazov vyvedené skutkové závery nemôžu vzbudzovať rozumné pochybnosti o tom, čo sa stalo, nemôže ísť o nelogické a vnútorne rozporné závery. Právne posúdenie je výsledkom rozumovej činnosti, pri ktorej súd aplikuje právo. Teda v tomto prípade rozhodne, či žalobkyňa svojím jednostranným právnym úkonom mala dôvod na odstúpenie od darovacej zmluvy a na domáhanie sa vydania bezdôvodného obohatenia v podobe vrátenia daru podľa § 517 ods. 1 OZ, nakoľko obsahom darovacej zmluvy bol príkaz použiť dar na účel uvedený v článku II. Darovacej zmluvy a po predchádzajúcej výzve u nej existovalo relevantné presvedčenie, že darované peňažné prostriedky na tento účel použité neboli. Alebo či jej prejav vôle (v kontexte rovnakých skutkových okolností ako vyššie) výzvou smeroval k vráteniu daru podľa § 630 OZ.

27. V posudzovanom prípade odvolací súd postupoval v súlade s metodikou výkladu právneho úkonu vyjadreného slovami (§ 35 ods. 2 OZ). Pri bežnej terminologickej tolerancii v právnej komunikácii možno prisvedčiť, že žalobkyňou zvolené odvolanie darovania a požadovanie vrátenia celého plnenia znamená to isté, ako odstúpenie od darovacej zmluvy a požadovanie vrátenia plnenia, t. j. bezdôvodného obohatenia; nepatrný terminologický rozdiel je v slovíčku odvolanie a odstúpenie, ktoré sú v danom kontexte zrejme synonymá. Dovolací súd pripúšťa, že úkon odstúpenia od zmluvy nemusí výslovne obsahovať pojem „odstúpenie“, ale stačí ak obsahuje také výrazové prostriedky, z ktorých možno vyvodíť úmysel zmluvnej strany zmluvu jednostranným právnym úkonom ukončiť. Uvedené závery potvrdzuje aj zahraničná (česká) judikatúra, ktorá je pri identickej právnej úprave (v čase rozhodovania) použiteľná; podľa rozsudku Najvyššieho súdu Českej republiky z 31. marca 1998 sp. zn. 3Cdon/1398/96: „Nie je dôležité, ak bola vôľa vyjadrená pomocou pojmu, ktorý Občiansky zákonník nepozná; podstatné je, že jeho význam je bežne dostupný a identifikovateľný s pojmami používanými Občianskym zákonníkom. Lexikálny význam storna je zrejmy potiaľ, že predstavuje ekvivalent výrazu zrušenia, pričom zrušenie zmluvy je už legálnym pojmom a rovnako ako odstúpenie od zmluvy, je úkonom (i jednostranným), ktorý smeruje k jednoznačne určeným následkom (§ 457 OZ). Preto, ak sú tieto dôsledky zhodné, je z hľadiska určitosti a zrozumiteľnosti pojmu storna nevýznamné, ak zahŕňa odstúpenie od zmluvy a jej zrušenie.“

Podľa inej judikatúrnej axiomy ústavného súdu (I. ÚS 640/2014) sú neakceptovateľné také požiadavky na formuláciu právnych úkonov (t. j. aj odstúpenia od zmluvy), ktoré sú prehnané formalistické.

28. Takéto hodnotenie veci legitimizuje názor, že pri interpretácii jednostranného právneho úkonu vyjadreného slovami hrá vedúcu úlohu vôľa jej aktéra pri jeho tvorbe a výklade textu. Hlavné slovo tu má princíp, podľa ktorého nemožno vystačiť iba s gramatickým výkladom jednotlivých ustanovení, ale významnú úlohu tu zohráva predovšetkým teleologický výklad. Z obsahu posudzovaného jednostranného právneho úkonu žalobkyne, za použitia gramatického aj logického výkladu vyplýva, že žalobkyňa darovaciu zmluvu ukončila; pri posúdení vôle žalobkyne je tiež nepochybné, že chcela zmluvu ukončiť a žiadala o vrátenie plnenia zo zmluvy. Odvolací súd legitímne prihliadol na to, čo chcela dalkyňa použitými slovami vyjadriť, limitovaný iba tým, aby použité slová výklad odstúpenia od darovacej zmluvy v zmysle § 517 ods. 1 OZ pripúšťali. Medzi jazykovým vyjadrením právneho úkonu odvolania darovania (aj bez výslovného uvedenia ustanovenia § 517 ods. 1 OZ) a vôľou žalobkyne nie je rozpor, nakoľko je zjavné, že žalobkyňa žiadala zrušenie darovacej zmluvy a vrátenia daru ako bezdôvodného obohatenia, pretože obsahom darovacej zmluvy bol príkaz použiť dar na účel uvedený v článku II. Darovacej zmluvy. A vzhľadom na to, že predchádzajúca výzva z 23. júna 2015 ostala bez reakcie a k riadnemu plneniu zo strany žalovaného nedošlo, žalobkyňa mala dôvodne za to, že darované peňažné prostriedky na tento účel použité neboli; nikde v texte Odvolania darovania žalobkyňa nevyzývala na vrátenie daru podľa § 630 OZ pre správanie žalovaného z dôvodov hrubo porušujúcich dobré mravy.

29. Z vyššie uvedeného vyplýva, že odvolací súd nezmenil zmysel ani obsah jednostranného právneho úkonu vyjadreného slovami v Odvolaní darovania. Naopak, výkladom súladným s výkladovým

pravidlom uvedeným v § 35 ods. 2 OZ dospel k správne právnemu posúdeniu veci, keď nevybočil z metodológie stanovenej ustálenou rozhodovacou praxou na výklad právneho úkonu vyjadreného slovami. Dovolací súd záverom dodáva, že zmluvnej slobode účastníka občianskoprávných vzťahov zodpovedajú také direktíva, ktoré zákonná úprava (§ 35 ods. 2 OZ) dáva sudcovi pri výklade zmluvných ustanovení k jednoznačne stanovenej prioritě skutočnej vôle účastníka právneho úkonu nad formálnym prejavom tejto vôle.

30. Podľa názoru dovolacieho súdu sa odvolací súd riešením dovolacej otázky nastolenej žalovaným neodklonil od podstaty všeobecných právnych záverov dovolacieho súdu uvedeného v rozsudku z 31. júla 2012 sp. zn. 3Cdo/81/2011. Odvolací súd o nastolenej právnej otázke (s meritórnym významom pre jeho rozhodnutie) rozhodol v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyššieho súdu a teda napadnutým rozhodnutím nedošlo k odklonu od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP).

31. Žalovaný ďalej vyvodzuje prípustnosť svojho dovolania z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

32. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne. Otázkou relevantnou môže byť len otázka právna (teda nie skutková otázka), môže ísť o otázku hmotnoprávnu (ktorá sa odvíja od interpretácie napríklad Občianskeho zákonníka, Obchodného zákonníka, Zákonníka práce, Zákona o rodine), alebo o otázku procesnoprávnu (ktorej riešenie záviselo na aplikácii a interpretácii procesných ustanovení). Otázky riešené súdmi v priebehu konania, avšak netvoriace základ ich rozhodnutí, nemajú relevanciu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Predmetná otázka musí byť zároveň procesnou stranou nastolená v dovolaní. Právne otázky, dovolateľom v dovolaní nenastolené a nepomenované, nemajú relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania.

32. (1.) Dovolateľ namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktoré spočíva v nepoužitelnosti § 517 ods. 1 prvej vety OZ na prípad darovacej zmluvy; dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu má vychádzať z nesprávneho posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená: (1) Ak odvolací súd posúdil a právne kvalifikoval zmluvu podpísanú medzi žalobkyňou a žalovanou ako darovaciu zmluvu a úkon žalobkyne (označený ako Odvolanie darovania a výzva na vrátenie daru) ako odstúpenie od darovacej zmluvy, hoci možnosť odstúpenia od darovacej zmluvy nebola medzi stranami dohodnutá, či je možné od takejto zmluvy odstúpiť podľa § 517 ods. 1 prvá veta OZ, alebo sa možno domáhať len vrátenia daru podľa § 630 OZ.

32. (2.) Dovolateľ ďalej namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom v tom, že dôvodom vrátenia daru nie je naplnenie alebo nenaplnenie účelu, na ktorý bol poskytnutý; dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená: (2) Či je možné darovaciu zmluvu viazať na splnenie účelu a nesplnenie tohto účelu považovať za porušenie zmluvy s možnosťou odstúpenia od nej.

32. (3.) Dovolateľ tiež namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, pretože mal za to, že žalovaný účel darovacej zmluvy plnil (aj keď len čiastočne), čím žalobkyňa nemohol vzniknúť nárok na odstúpenie od zmluvy ani z tohto dôvodu; dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu má vychádzať z nesprávneho posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená: (3) Či môže darca odstúpiť od darovacej zmluvy, ktorá bola čo i len z časti zo strany obdarovaného naplnená (ak navyše možnosť odstúpenia nebola medzi stranami v tejto zmluve dohodnutá).

32. (4.) Dovolateľ nakoniec namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktorý vec neposúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ (neobjavuje sa ani v písomnom vyhotovení rozsudku); dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu má vychádzať z nesprávneho posúdenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola

vyriešená: (4) Ak odvolací súd dospel k záveru, že darca mal právo od darovacej zmluvy odstúpiť v zmysle § 517 ods. 1 prvá veta OZ, ktorým sa darovacia zmluva zrušila od počiatku, či je možné obdarovaného zaviazat' na vrátenie daru, keď v takomto prípade si boli strany povinné vrátiť všetko, čo podľa nej dostali podľa § 457 OZ týkajúceho sa bezdôvodného obohatenia, podľa ktorého ustanovenia ale odvolací súd nerozhodol ani ho v rozsudku neuviedol.

33. K pojmovým znakom darovacej zmluvy, ako vyplýva z ustanovenia § 628 ods. 1 OZ, patrí (okrem určenia predmetu daru a dobrovoľnosti plnenia) aj jej bezodplatnosť. Pri darovaní sa darcovi za dar (popr. darovací sľub) nemá dostať nič, čo by malo majetkovú hodnotu. Inak povedané, pri darovaní darca poskytuje obdarovanému určitý majetkový prospech bez toho, aby za to dostal primeraný majetkový ekvivalent. Nie je však vylúčené (a požiadavka na bezodplatnosť darovania sa nijako neprieči), aby s darovaním bol spojený záväzok obdarovaného k protislužbe, ktorá sama o sebe majetkovú povahu nemá, popr. aby darovanie bolo viazané na odkladáciu či rozvázováciu podmienku. Pre rozlíšenie, či ide o zmluvu odpltnú alebo nie, je pritom rozhodujúci prejav vôle zmluvných strán v čase, keď bola zmluva uzavretá (porov. v zahraničnej literatúre napr. Slivka, J., Spáčil, J., Škárová, M., Hulmák, M. a kol. Občiansky zákonník II. Komentár. 1. vydanie. Praha: C. H. Beck, 2008).

34. Podmienky alebo príkazy nemajetkovej povahy všeobecne nenarúšajú povahu darovania, uplatňuje sa pre ne požiadavka súladu so zákonom alebo dobrými mravmi (Lazar, J. a kol. Občianske právo hmotné. Tretie, doplnené a prepracované vydanie. 2. zväzok. Bratislava: IURA EDITION, 2006, s. 119.)

35. Pri darovaní s účelovým určením je dohodou o účelovom určení dojednanie strán darovacej zmluvy o tom, že obdarovaný použije dar na vymedzené účely (napr. peniaze na študijný pobyt, stavbu pamätníka a pod.) Nevyužitie daru na stanovený účel je podstatným porušením povinnosti obdarovaného ako dlžníka, a ak obdarovaný ako dlžník nesplní túto povinnosť ani v dodatočnej primeranej lehote, darca má právo odstúpiť (§ 517 ods. 1 OZ) od darovacej zmluvy. Samozrejme, aj tento výklad je problematický, ak si položíme otázku, či aj nesplnenie povinnosti vyplývajúcej z vedľajšieho dojednania zakladá právo odstúpiť od zmluvy. Domnievame sa, že áno, pretože v konečnom dôsledku vôľa strán určuje, čo je podstatné pre obsah ich zmluvného záväzku a teoretické označenie dohody o účelovom určení daru ako vedľajšej na tom nič nemení (M. Jurčová a kol. Občiansky zákonník I., II. Komentár. beck-online, 1. vydanie, 2017, s. 2183 - 2208).

36. Aj najvyšší súd v rozsudku z 24. februára 2011 sp. zn. 3Cdo/302/2009 pripustil, že „Nie je vylúčené a neodporuje požiadavke bezplatnosti darovania, aby s darovaním bol spojený záväzok obdarovaného k protislužbe, ktorá sama o sebe majetkovú povahu nemá. Nie je ani vylúčené, aby zmluva označená ako darovacia zmluva obsahovala aj inú nepomenovanú zmluvu podľa § 51 Občianskeho zákonníka (...).“

37. Dovolací súd sa stotožňuje s názormi vyjadrenými v odbornej literatúre, ktoré nevylučujú (a požiadavka na bezodplatnosť darovania sa nijako neprieči), aby s darovaním bol spojený záväzok obdarovaného k protislužbe, ktorá sama osebe majetkovú povahu nemá, popr. aby darovanie bolo viazané na odkladáciu či rozvázováciu podmienku. Je tomu tak preto, lebo podmienky alebo príkazy nemajetkovej povahy vo všeobecnosti nenarúšajú povahu darovania. Pri darovaní s účelovým určením (o ktoré ide aj v posudzovanej veci) je dohodou o účelovom určení dojednanie strán darovacej zmluvy o tom, že obdarovaný použije dar na vymedzený účel. Nevyužitie daru na stanovený účel je podstatným porušením povinnosti obdarovaného ako dlžníka, a ak obdarovaný ako dlžník nesplní túto povinnosť ani v dodatočnej primeranej lehote, darca má právo odstúpiť (§ 517 ods. 1 OZ) od darovacej zmluvy.

38. Názory právnej doktríny založené na princípe, že darca nie je len bezduchým poskytovateľom obohatenia, ale má v rámci realizácie svojej zmluvnej autonómie právo chcieť určiť ako bude obdarovaný nakladať s darom a môže od obdarovaného vyžadovať plnenie povinností, ktoré nie sú v rozpore s bezodplatnosťou darovania, sú podľa dovolacieho súdu legitímne, v súlade so zásadou individuálnej autonómie (slobody vôle) a zásadou „čo nie je zakázané, je dovolené“. Pripustenie príkazov a účelového darovania zohľadňuje širšie aspekty darovania, ktoré presahujú osobnú sféru rodinných vzťahov a smerujú aj k zvýrazneniu spoločenskej úlohy darovania (zvýraznená sociálna funkcia

darovania).

39. Rekapitulujúc všetky doposiaľ uvedené argumentačné východiská, dovolací súd v odpovedi na dovolateľom položené otázky zásadného právneho významu, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené uzatvára, že:

(1) Z formulácie prvej otázky je zrejmé, že žalovaný odmietol akceptovať, že darovacia zmluva uzatvorená medzi stranami sporu obsahovala vedľajšie dojednanie v podobe účelového určenia daru, čo je pre nárok uplatnený žalobkyňou kľúčové. Žalovaný sa v darovacej zmluve, ktorá okrem štandardných náležitostí obsahovala aj presné určenie, na čo má byť dar použitý, vyslovne v texte Darovacej zmluvy zaviazal na splnenie tohto účelu. Darovacia zmluva obsahovala osobitosť spočívajúcu v účelovom určení, čo jednoznačne vyplýva z odôvodnenia napadnutého rozsudku odvolacieho súdu. Pokiaľ žalovaný tvrdí, že na darováciu zmluvu je prípustná výlučne aplikácia § 630 OZ, teda osobitné ustanovenia pre darováciu zmluvu, tak opomína, že zmluvné dojednanie o účelovom určení v darovacej zmluve je v súlade so zásadou zmluvnej autonómie strán a žiadne ustanovenie všeobecne záväzného právneho predpisu takéto vedľajšie dojednanie nezakazuje; zmluvné dojednanie o účelovom určení samo o sebe nenarušá definíčné znaky darovania, má za následok, že do darovacej zmluvy bola doplnená osobitná povinnosť obdarovaného a už nejde iba o klasické darovanie podľa § 628 a nasl. OZ. Akceptujúc názory právnej vedy (bod 35. odôvodnenia), neexistuje žiaden dôvod, prečo by darca nemohol odstúpiť od darovacej zmluvy podľa § 517 ods. 1 OZ, ak obdarovaný nepoužije dar na dohodnutý účel ani v dodatočnej primeranej lehote po tom, čo ho na to darca písomne vyzval. Dovolací súd na uvedenom základe dospel k záveru, že od darovacej zmluvy, v ktorej sa obdarovaný výslovne zaviazal použiť dar na konkrétny účel, svoj záväzok porušil a nesplnil ho ani v dodatočnej primeranej lehote po tom, čo ho na to darca písomne vyzval, je možné odstúpiť v súlade s § 517 ods. 1 OZ. S odkazom na stanovisko občianskoprávneho kolégia najvyššieho súdu z 20. októbra 1997 zn. Cpj 29/97 (v dôsledku omeškania dlžníka, ktorý nesplnil dlh ani v dostatočne primeranej lehote, ktorú mu veriteľ poskytol, vzniká veriteľovi právo od zmluvy odstúpiť, aj keď si túto možnosť s dlžníkom nedohodli) - je možné od takejto zmluvy odstúpiť podľa § 517 ods. 1 OZ aj pre prípad, že možnosť odstúpenia od darovacej zmluvy nebola medzi stranami dohodnutá.

(2) Dovolací súd v odpovedi na druhú položenú otázku uvádza, že podmienka bezodplatnosti je splnená aj vtedy, ak ide o prevzatie povinnosti alebo prijatie určitého príkazu darcu obdarovaným (*donatio sub modo*), ale len ak nie je jeho predmetom plnenie, ktoré má majetkovú hodnotu v prospech darcu. Bezodplatnosť v darovaní v prípade príkazu, podmienky, či stanovenia účelu by bola narušená len v prípade, ak by splnením týchto vedľajších dojednaní v darovacej zmluve došlo k obohateniu sa, resp. k majetkovému prospechu na strane darcu, ktorý dar poskytoval (pozri aj Števček, M. a kol. Občiansky zákonník II. Komentár § 451-880. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2019, 2351 s.). V posudzovanom prípade ide o situáciu, kedy prospech z darovania mal byť použitý výlučne v prospech označenej tretej osoby, bezodplatnosť darovania ako definíčný znak darovania nebol narušený. Z týchto dôvodov neobstojí ani argumentácia, že účel poskytnutia darovania aj podľa zmluvy smeroval výlučne na interné záujmy žalovaného. Sumarizujúc vyššie uvedené oprávňuje dovolací súd vysloviť názor, že poskytnutý dar možno viazať na použitie na konkrétny účel a ak obdarovaný ako dlžník nesplní túto povinnosť ani v dodatočnej primeranej lehote, darca má právo odstúpiť od darovacej zmluvy podľa § 517 ods. 1 OZ.

(3) Tretia otázka dovolateľa, či môže darca odstúpiť od darovacej zmluvy, ktorá bola čo i len z časti zo strany obdarovaného naplnená (ak naviac možnosť odstúpenia nebola medzi stranami v tejto zmluve dohodnutá) nerešpektuje skutočnosť, že dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Skutkové okolnosti opísané žalovaným v tejto právnej otázke vôbec nevychádzajú zo zisteného a preukázaného skutkového stavu prejednávanej veci. Odvolací súd v odôvodnení rozsudku, s poukazom na konkrétne dôkazy podrobne ozrejmil, prečo nemal preukázané ani len čiastočné použitie daru na dohodnutý účel a výslovne uviedol, že „So zreteľom na výsledky vykonaného dokazovania odvolací súd, na rozdiel od súdu prvej inštancie, dospel k záveru, že žalovaný neuniesol dôkazné bremeno, keď nepreukázal, že peňažné prostriedky z daru použil na dohodnutý účel, teda na štúdium žiačky I.. J.Z.“ Preskúmvaciu činnosť dovolacieho súdu obmedzuje skutočnosť, že

skutkový stav veci a rovnako ani výsledky dokazovania sa nemôžu pred dovolacím súdom meniť. Pretože, ako vidno, právna otázka (a dovolateľom predložené právne posúdenie veci) má v danom prípade len akademickú povahu, jej zodpovedanie dovolacím súdom by neviedlo k zrušeniu alebo zmene dovolaním napadnutého rozhodnutia a právna otázka, ktorá nemá oporu v skutkovom stave zistenom odvolacím súdom, nezakladá prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP. Dovolanie bolo potrebné v tejto otázke odmietnuť.

(4) Dovolateľ v štvrtej otázke namietal nesprávnosť právneho posúdenia veci odvolacím súdom, ktorý vec neposúdil ako nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia podľa § 451 a nasl. OZ, pretože takéto zdôvodnenie sa neobjavuje v písomnom vyhotovení rozsudku. K tomu dovolací súd uvádza, že odvolací súd uviedol najpodstatnejšie ustanovenia § 628 ods. 1 OZ a § 517 ods. 1 OZ pre posudzovanú vec a všetky ďalšie súvislosti slovné vysvetlil. Odvolací súd na žiadnom mieste neodôvodňoval priznanie plnenia s poukazom na § 630 OZ. Ak aj v odôvodnení rozsudku odvolacieho súdu absentuje výslovné pomenovanie inštitútu bezdôvodného obohatenia, ide o formálnu vadu odôvodnenia, ktorej odstránenie v prípade zrušenia rozsudku odvolacieho súdu by nepriviedlo vecne iné rozhodnutie pre žalovaného. Rozhodnutie sa nezrušuje preto, aby sa zopakoval proces a odstránili formálne vady, ktoré nemôžu priviesť vecne iné, či výhodnejšie rozhodnutie pre účastníka (uznesenie najvyššieho súdu zo 17. decembra 2002 sp. zn. 4SŽ/98-102/2002). Okrem toho, posudzovanie prípadných väd rozsudku, akými môže byť napr. nedostatočné odôvodnenie rozhodnutia, nespadá pod dovolacie dôvody podľa § 421 CSP, ale pod § 420 písm. f) CSP, ktorý ale ako dovolací dôvod žalovaný neuvádza. Dovolací súd je viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preto nie je oprávnený na základe dovolania žalovaného preskúmať, či odôvodnenie rozsudku odvolacieho súdu spĺňa všetky požiadavky na riadne odôvodnenie rozhodnutia. Z uvedených dôvodov predmetná právna otázka prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP nezakladá.

40. Vzhľadom na to, že rozsudok odvolacieho súdu nespočíva v nesprávnom právnom posúdení veci a uplatnený dovolací dôvod podľa § 432 CSP je z väčšej časti nedôvodný (§ 421 ods. 1 písm. a) CSP, § 421 ods. 1 písm. b) CSP v prvých dvoch otázkach) a vo zvyšku neprípustný (dovolací dôvod nie je vymedzený spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 CSP), dovolací súd podané dovolanie ako celok zamietol (§ 448 CSP).

41. Žalobkyňa bola v dovolacom konaní v plnom rozsahu úspešná (§ 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP), preto jej dovolací súd proti žalovanému priznal v súlade s § 262 ods. 1 CSP nárok na náhradu trov dovolacieho konania s tým, že o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia dovolacieho súdu samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

42. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.